

(*)Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bachillerato, Formación Profesional y Enseñanzas de Idiomas. Especialidad: Ciencias Experimentales. Educación Física

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
P02M066V03101	Guidance and Tutorial Function	1st	3.5
P02M066V03102	Psychological Development of Learning in Secondary Education	1st	4.5
P02M066V03103	Curriculum Design and the Organisation of Educational Centers	1st	4.5
P02M066V03104	An Educational System and Education in Values	1st	3.5
P02M066V03213	Physical Education in Secondary Education	1st	8
P02M066V03214	The Didactics of Physical Education: Curriculum Design and Development	2nd	6
P02M066V03215	The Didactics of Physical Education: Curricular Elements	2nd	6
P02M066V03216	Teaching Innovation and Introduction to Educational Research in Physical Education	1st	6
P02M066V03301	Internships	2nd	12
P02M066V03401	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Orientación e Función Titorial**

Subject	Orientación e Función Titorial			
Code	P02M066V03101			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3.5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Galego			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Gutierrez Manjón, Teresa de Jesús			
Lecturers	Gutierrez Manjón, Teresa de Jesús			
E-mail	tgmanjon@uvigo.es			
Web				
General description	A materia ☐ Orientación e Función Titorial ☐ , está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante ☐ futuro docente- ao tratar de situar os procesos de orientación e titoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente personalizado en colaboración cos equipos docentes, estudantes e familia			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
B11	Desenvolver as funcións de titoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
C1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, titoría e orientación académica e profesional.
C8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
C10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
C12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
C13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.

- C19 Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
- C21 Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes
- C24 Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
- C25 Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
- C30 Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
- C31 Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
- D1 Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
- D2 Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
- D3 Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Analizar e valorar a importancia da orientación e da titoría como un factor de calidade no ensino en secundaria, sensibilizando ó profesorado da necesidade da súa participación activa.	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18 C2 C4 C12 C21 C25 D2
Comprender a organización e a estrutura do Plan de Acción Titorial para un centro de ensinanza secundaria	C3 C7 C9 C13 C19 C24 C31 D1 D2
Deseñar e aplicar estratexias e programas de atención á diversidade do alumnado, así como de apoio ás familias.	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18 C1 C3 C4 C9 C10 C12 C30 D1 D3
Coñecer e aplicar algunhas técnicas e instrumentos de traballo a empregar na realización da labor titorial.	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18 C4 C7 C21 C30 C31 D1 D3

Promover e manter a comunicación coa familia e o entorno. informando e asesorando nos diversos ámbitos da orientación e a acción tutorial.	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18 C7 C8 C9 C10 C12 D1 D3
--	--

Contidos

Topic	
1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar.	1.1 A titoría e a orientación na educación secundaria 2.1 Normativa estatal e autonómica. Plans e Programas de acción tutorial.
2.- Bases legislativas da orientación e función tutorial.	
3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade.	3.1. Dificultades de aprendizaxe: características e abordaxe.
4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade	4.1 Programas para a mellora do éxito escolar. 4.2 O plan PROA 4.3 Estratexias metodolóxicas de atención á diversidade
5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacións curriculares.	5.1 O reforzo educativo e a adaptación curricular. 5.2 Outras medidas de atención a diversidade.
6.- O Plan de Acción tutorial.	6.1 Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción Tutorial. 6.2. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría.
7.- A participación das familias en centros e a súa orientación.	7.1 Estratexias e técnicas de intervención tutorial con familias

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	2	4	6
Foros de discusión	0	2	2
Lección maxistral	8	16	24
Seminario	2	0	2
Actividades introductorias	1.5	0	1.5
Traballo tutelado	4	8	12
Traballo	0	27.5	27.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricase/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas. O profesorado da materia reunirse co estudante para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O profesor indicará a temática do exercicio e fará o seguimento da realización do mesmo, a través das titorías, levadas a cabo a través de medios telemáticos, preferentemente (email, videoconferencia, foros de MOOVI).
Tests	Description
Traballo	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O profesor indicará a temática do exercicio e fará o seguimento da realización do mesmo, a través das titorías, levadas a cabo a través de medios telemáticos, preferentemente (email, videoconferencia, foros de MOOVI).

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results		
Presentación	10	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18	C1 C2 C3 C4 C7 C8 C9	D1 D2 D3
Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.			C10 C21 C24 C25 C30 C31	
Foros de discusión	10		C25 C31	D3
Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.				
Traballo tutelado	40	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18	C1 C2 C3 C4 C7 C8 C9	D1 D2 D3
O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.			C10 C12 C21 C24 C25 C30 C31	
Traballo	40	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18	C1 C2 C3 C4 C7 C8 C9	D1 D2 D3
TRABALLOS E PROXECTOS: O estudante presenta o traballo de elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita			C10 C12 C21 C24 C25 C30 C31	

Other comments on the Evaluation

Avaliación continua:

- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a Xustificación da falta do 20% das horas) ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.

- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados na clase no momento oportuno. É necesario respetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.

- Avaliación Global:

O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva sobre os parámetros expostos anteriormente, poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará avaliada en base á rigurosidade e profundización dos coñecementos e competencias acadadas polos alumnos/as na materia e terá unha ponderación de 10 puntos (100% da nota final).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

ÁLVAREZ GONZÁLEZ, B, **Orientación familiar: Intervención familiar en el ámbito de la diversidad**, Sanz y Torres., 2003

ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R., **Orientación educativa: áreas, estrategias y recursos**, Wolters, 2012

LÓPEZ URQUIZAR, N. e SOLÁ MARTÍNEZ, T, **Orientación escolar y tutoría**, Grupo Editorial, 2005

Complementary Bibliography

ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R. (Coords.), **Manual de Orientación y Tutoría**, Praxis, 1998

BLASCO CALVO, P., **Estrategias psicopedagógicas para la diversidad en educación secundaria. Casos prácticos resueltos**, Nau Llivres, 2006

MARTIN, X. e outros, **Tutoría. Técnicas, recursos y actividades.**, Alianza, 2008

MARTÍN, E. e MAURI, T., **Orientación educativa. Atención a la diversidad y educación inclusiva.**, Graó, 2011

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario**

Subject	Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Code	P02M066V03102			
Study programme	Máster Universitario en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4.5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinator	González González, Salvador Guillermo			
Lecturers	González González, Salvador Guillermo			
E-mail	salva@uvigo.es			
Web				
General description	A presente materia ten un carácter básico e común para todas as especialidades do posgraio de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuadrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das chaves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicológicos (**cognición, linguaxe, personalidade, etc.) ao longo do período da adolescencia. Estes coñecementos son fundamentais na formación de mestres da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuir ao desenvolvemento dos adolescentes a través dunha idónea planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinso, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
C1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Coñecer e comprender os procesos de desenvolvemento adolescente e expor estratexias educativas e psicosociais para a súa promoción.	B3 B7 B8 B9 C1 C2 C3
Comprender os procesos de interacción educativa na aula e os procesos cognitivos, metacognitivos e afectivo-motivacionais que subxacen á aprendizaxe, e planificar e aplicar estratexias para a súa promoción.	B3 B8 B9 C2 C5
Deseñar propostas de actuación educativa para alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, acordos coa organización do centro docente.	B3 B7 B8 B9 C4 C5 C9

Contidos

Topic	
1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVEMENTO E EDUCACIÓN	Conceptos de desenvolvemento, factores, teorías.
2. PSICOLOXÍA EVOLUTIVA	2.1. Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. 2.2. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia. 2.3. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia.
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	3.1. Enfoques conductuales da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.2. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.3. Factores intrapersonales da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. 3.4. Factores Interpersoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos.
4. DIFICULTADES DA APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Descrición, avaliación e intervención.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	8.5	0	8.5
Traballo tutelado	6	41	47
Resolución de problemas de forma autónoma	6	40	46
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte das profesoras dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Traballo tutelado	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto de maneira individual como grupal, baixo a dirección das docentes.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades relacionadas coa materia nas que se plantean problemas ou exercicios para resolver de forma autónoma.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Proporcionaranse directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula, resolveranse dúbidas e discutiranse as iniciativas expostas polo alumnado durante a realización de actividades.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de dúbidas sobre os problemas ou exercicios relacionados coa materia para resolver de forma autónoma individualmente ou en grupo.

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Traballo tutelado	Actividades e prácticas a resolver en clase. Asistencia e participación.	40	B3 B7 B9	C2 C4 C5 C9
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades relacionadas coa materia nas que se plantean problemas ou exercicios para resolver de forma autónoma.	30	B9	C2 C4
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas sobre os contidos do temario	30	B3 B7 B8 B9	C1 C2 C5

Other comments on the Evaluation

AVALIACIÓN CONTINUA

Este mestrado ten a modalidade de ensino presencial, polo tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser a lo menos do 80% estando admitido faltar ó 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan tanto na proba tipo test como nos traballos tutelados e autónomos como mínimo un 50% da cualificación nese apartado.

AVALIACIÓN GLOBAL

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Esta proba suporá o 100% da nota final. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

Aqueles estudantes que non superen as probas ou actividades obxeto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Coll, C., **Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria.**, Graó, 2010

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps.), **Desarrollo psicológico y educación, 2. Psicología de la Educación.**, Alianza, 2001

García Madruga, J.A. y Delval, J., **Psicología del Desarrollo I**, 1ª, UNED, 2010

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación.**, Pirámide, 2002

Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords.), **Psicología para el profesorado de Educación Secundaria y Bachillerato.**, Pirámide, 2011

Palacios, J, Marchesi, A. y Coll, C., **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, Alianza, 1999

Santrock, J.W., **Psicología de la Educación.**, McGraw-Hill, 2011

Shaffer, D.R. y Kipp, K., **Psicología del Desarrollo. Infancia y Adolescencia**, 7ª, CENGAGE Learning, 2007

Complementary Bibliography

Berger, S. K., **Psicología del desarrollo. Infancia y Adolescencia**, Panamericana, 2016

Caballero, M., **Neuroeducación en el Currículo**, Pirámide, 2019

La Prova, A., **La práctica del aprendizaje cooperativo**, Narcea, 2017

López-Escribano, C., Aguado-Orea, J y Solbes-Canales, I., **Psicología de la Educación**, Síntesis, 2020

Lou, M. A. (Dir.) (2011), **Atención a las necesidades educativas específicas. Educación Secundaria.**, Pirámide, 2011

Martín, C. y Navarro, J. I. (Coord.), **Psicología del desarrollo para docentes.**, Pirámide, 2009

Woolfolk, A.E., **Psicología Educativa**, Trillas, 2006

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos**

Subject	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Code	P02M066V03103			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4.5	Mandatory	1	1c
Teaching language				
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Malvar Méndez, María Laura			
Lecturers	Malvar Méndez, María Laura			
E-mail	Imm@uvigo.es			
Web				
General description	<p>O Máster de Educación Secundaria obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas da Universidade de Vigo é de tipo profesionalizante e ten carácter oficial. Por tanto este máster, como os da súa clase, desembocará na adquisición dun título universitario da área de Educación. A formación neste máster está orientada a capacitar aos licenciados, arquitectos, **inxeneiros e graduados en áreas específicas (xeografía e histórica, tecnoloxía e informática, etc.) para desenvolver o labor como profesores/as de secundaria.</p> <p>O seu contido curricular no plano de estudos agrúpase ao redor de tres módulos (común, específico e prácticum), cun total de 60 créditos anuais. A materia de Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos forma parte do módulo común, ten carácter obrigatorio e conta con 4,5 créditos ECTS.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.

- C13 Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
- C17 Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
- C18 Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
- C19 Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
- C20 Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
- C22 Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
- C23 Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
- C27 Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
- C31 Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
- D1 Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
- D2 Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
- D3 Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Identificar e promover modelos de liderado democráticos	B3 B6 B7 B16 C9 D2 D3
Ser capaz de promover o traballo en grupo	B16 C9 D3
Deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o currículo oficial ao contexto sociocultural	B2 B3 B4 B5 B7 B18 C4 C13 C19 C27 D1 D2 D3
Coñecer a lexislación da educación secundaria obrigatoria, bacharelato, formación profesional e ensino de idiomas.	B1 B5 C17 D1
Crear deseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	B3 B5 B7 B10 C4 C9 C13 C17 C22 C23 C27 C31 D1 D2 D3

Programar e implementar procesos de avaliación: coñecemento e habilidade da implementación de procesos evaluativos.	B1 B3 B4 B16 B17 C4 C9 C18 C31 D1 D2 D3
Utilizar diferentes metodoloxías en función do proceso de E-A adecuando as súas características en funcións dos diferentes contextos ou situacións	B1 B2 B4 B6 B10 B17 C13 C19 C27 C31 D1 D2 D3
Construir, seleccionar e avaliar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado	B1 B2 B7 C13 C19 C20 D1 D2 D3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	B2 B3 B4 B10 B18 C4 C27 C31 D1 D2 D3

Contidos

Topic	
Bases conceptuais do ámbito da didáctica:	Modelos de ensinanza e de currículo. Modelos de liderazgo en educación e traballo en equipo.
Estrutura curricular e organizativa:	Lexislación educativa: Decretos do curriculum. Organización académica e administrativa, e dirección.
Compoñentes didácticos e organizativos (diseño didáctico):	obxectivos, competencias, contidos, actividades, metodoloxía, principios e estratexias, recursos didácticos, organización da aula, avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe, etc.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	7	25	32
Aprendizaxe baseado en proxectos	5	20	25
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	0	10.5	10.5
Lección maxistral	8	25	33
Traballo	2	10	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Realización de actividades na aula baixo as directrices da profesora. O seu desenvolvemento estará vinculado con actividades autónomas do estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento de diferentes actividades a partir da integración de prácticas con TIC, microdeseños, análises de situación/problemas ou casos, etc.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Desenvolvemento de diferentes actividades autónomas apoiándose en medios dixitais.
Lección maxistral	Exposición oral da docente apoiada en recursos didácticos, particularmente en medios audiovisuais e TIC, así coma en diferentes estratexias dirixidas a acaptar a atención do alumnado e a motivalo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Traballo de aula Realización de actividades na aula baixo as directrices da profesora. O seu desenvolvemento estará vinculado con actividades autónomas do estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento de diferentes actividades a partir da integración de prácticas con TIC, microdeseños, análises de situación/problemas ou casos, etc.
Tests	Description
Traballo	O alumnado deseñará proxectos educativos en función da súa etapa curricular así como área de traballo

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Valorarase a implicación e adecuación de actividades relacionadas coa parte teórica e práctica da materia desenvolvida polo alumnado	30	B1 B2 B7 B16 B17	C13 C17 C27	D3
Aprendizaxe baseado en proxectos	Valorarase o desenvolvemento de competencias a partir da integración de diversas estratexias de aprendizaxe con microdeseños, estudos de casos. *etc,	30	B3 B4 B5 B6 B10	C4 C13 C17 C22 C27 C31	D2
Traballo	Estos traballos serán supervisados polo profesorado dá o longo do seu *realización. Valorarase a calidade dos traballos e/ou proxectos realizados de forma tanto individual como en grupo	40	B3 B4 B5 B6 B7 B10 B18	C4 C9 C19 C20 C22 C31	D2 D3

Other comments on the Evaluation

O alumnado que non supere a materia por avaliación continúa terá unha proba de avaliación global en consonancia aos contidos do programa, a data estará marcada no calendario do master.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Medina Rivilla, A., **Elaboración de planes y programas de formación del profesorado en didácticas especiales**, UNED, 2014

Blanco Pesqueira. A, **Didáctica Xeral e Formación do Profesorado**, S.P. U. VIGO, 2004

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

IDENTIFYING DATA**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Subject	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Code	P02M066V03104			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3.5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Lecturers	Soto Carballo, Jorge Genaro			
E-mail	hesoto@uvigo.es			
Web	http://http://educativo95.wordpress.com			

General description Toda práctica educativa de intervención educativa funda as súas raíces no sistema de ideas, procedementos e valores que os seus fins lle asignan. A posición dun/ha profesional do campo educativo que quere educar ser ter unha teoría clara e definida da educación sería tan irracional como a de aquel que quere guiar a alguén sen saber de onde parte, por onde vai e onde se dirixe.

Ésta é a razón pola que antes de deseñar o desenvolvemento de calquera intervención pedagóxica, o profesorado debe ter clara unha Teoría da Educación que guíe a determinación do proceso educativo e a selección dos medios para logralo.

Para elo, e en primeiro lugar é necesario precisar que é a Teoría da Educación, que lonxe de referirse exclusivamente a cuestións teóricas acerca da educación e polo tanto afastadas das realidades educativas, incide polo contrario en todos os aspectos propios da práctica educativa. Polo tanto, a Teoría da Educación significa coñecer para facer, saber para logo aplicar mellor as innovacións educativas i, en definitiva, para mellorar a calidade da educación.

A continuación é obrigado determinar qué entendemos por educación, xa que ao ser un termo de uso habitual na vida cotiá porque a todas as persoas afecta de algún modo, todo o mundo se atrevería a dar unha definición de educación.

Ademais, existen moitos conceptos afíns á educación como formación, ensino, aprendizaxe, instrución, capacitación, que se empregan en moitas ocasións como termos similares e que deben diferenciarse para a súa correcta utilización.

Así mesmo, a educación non se pode reducir á que é impartida na escola -Educación Formal-, xa que as persoas se educan máis alá de ela e os influxos que se reciben a partir de outros medios son tanto ou máis potentes que os que proceden da escola e incluso interfíren na súa acción.

Polo tanto, faise necesario traballar os conceptos de -Educación Non Formal-, definida como o conxunto de procesos, medios e institucións específica e diferenciadamente deseñados en función de explícitos obxectivos de formación, que non están directamente dirixidos á provisión dos graos propios do sistema educativo regrado, e o de -Educación Informal- que se referiría a aqueles procesos educativos que se producen indiferenciados de outros procesos sociais, que non foron institucionalizados nin sistematizados, que se dan no curso ordinario da vida.

Un dos factores que influíu na crecente importancia que se lle otorgou tanto á Educación Non Formal como á Educación Informal foi o cambio nos valores defendidos pola sociedade, da defensa da virilidade ou a guerra pasouse á defensa da paz ou a tolerancia, valores nos que ata agora non educaba a escola e que a partir da transversalidade como a LOXSE e da inclusión da Educación en Valores da LOE si serían incluídos nos seus contidos.

Tendo en conta que a saída profesional deste curso de posgrao é a de ser docente en Secundaria é polo que un bloque de contido centrarase exclusivamente no sistema educativo, co fin de introducir ao alumnado no universo da educación, prestando especial atención aos elementos que integran o sistema e ás súas funcións en relación coa acción educativa. En consecuencia considéranse os axentes socioeducativos e as súas responsabilidades pero tamén se presta especial atención a algunhas institucións fundamentais como o Estado ou as Comunidades Autónomas en tanto responsables da normativa educativa, responsables da redacción e desenvolvemento da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. A análise da situación actual complementábase cunha breve perspectiva histórica, considerando os retos e desafíos de futuro (LOMCE □ Lei Orgánica de Mellora e Calidade da Educación).

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Contidos

Topic

Bloque temático 1. O universo educativo: concepto de educación. Os escenarios educativos (Educación Formal, Non Formal e Informal).	1.1. Concepto de educación: características xerais e diferenciadoras. 1.2. Clarificación terminolóxica. 1.3. Dimensións e piares da educación. 1.4. Os escenarios educativos: educación formal, non formal e informal. 1.5. Da escola tradicional ás escolas renovadas.
---	---

Bloque temático 2. O sistema educativo. Os axentes socioeducativos (educadores, estudantes, familia) e a súa evolución.	2.1. O sistema educativo español. Análise histórica. LOXSE, LOCE, LOE, LOMCE. LOMLOE 2.2. A estrutura do sistema educativo despois da LOE. Ensinanzas obrigatorias e posobrigatorias. A Educación Secundaria e o Bacharelato. A Formación Profesional. As Ensinanzas de Idiomas. 2.3. Institucións e axentes no sistema educativo. O rol do Estado e o rol das Comunidades Autónomas. Os centros educativos. Profesorado e alumnado. As familias. As asociacións escolares.
Bloque temático 3. A Educación en Valores.	3.1. Marco conceptual da Educación en Valores e Actitudes. Hacia unha convivencia pacífica. 3.2. Metodoloxía i estratexias didácticas ante os valores e as actitudes. 3.3. Avaliación de valores e actitudes. Plans de Convivencia no Estado Español 3.4. Actitudes do profesorado ante os valores controvertidos. 3.5. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos e a Declaración dos Dereitos da Infancia: contexto de actuación para a Educación en Valores e Actitudes.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	10	15	25
Resolución de problemas de forma autónoma	6	12	18
Prácticas con apoio das TIC	0	14.5	14.5
Lección maxistral	12	18	30

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Os traballos de aula versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolmna de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado con as temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complementaria á información e os contados que se desenvolvan nas clases.
Prácticas con apoio das TIC	Os alumnos pola súa banda, coa oportuna orientación do profesor, afondarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dun xeito moi xenérico na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudio recorrendo ós soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos bloques de contido. Neste sentido, apoiarase nas fontes e bases de datos especializadas tanto da biblioteca da nosa universidade como doutras fontes atopadas a través de internet.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.
Traballo tutelado	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results

Traballo tutelado	Estes traballos versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e consensuada co alumno/a e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.	30
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolmna de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado con as temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complementaria á información e os contados que se desenvolvan nas clases.	30
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.	40

Other comments on the Evaluation

A asistencia ao Seminario é obrigatoria. A avaliación global da materia resultará da integración das distintas notas da avaliación continua. O alumnado deberá ter superado o 50% da materia para poder obter unha cualificación positiva. O alumnado que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. Na avaliación de segunda oportunidade avaliarase mediante un único exercicio escrito sobre os contidos da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

DELORS, J., **La educación encierra un tesoro**, Santillana, 1996

PUIG, J. M^a et al., **Aprendizaje servicio: educar para la ciudadanía**, Octaedro, 2007

SARRAMONA, J., **Teoría de la educación. Reflexión y normativa pedagógica**, Ariel Educación, 2000

CARREÑO, M (edit.), **Teorías e Instituciones contemporáneas de educación**, Síntesis Educación, 2000

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**A Educación Física na Educación Secundaria**

Subject	A Educación Física na Educación Secundaria			
Code	P02M066V03213			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	8	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Alvariñas Villaverde, Mirian			
Lecturers	Alvariñas Villaverde, Mirian			
E-mail	myalva@uvigo.es			
Web				

General

description Esta materia aborda aspectos xerais relativos á evolución da educación física, aos diferentes marcos de referencia que tivo e ás variacións no seu obxecto de estudo, partindo de concepcións pasadas ata chegar aos significados e formulacións actuais da mesma. Así mesmo, e a través dunha perspectiva educativa, desenvólvese a historia desta materia no sistema educativo, estudando como evolucionaron as intencións e funcións da educación física na escola.

A materia supón o punto de partida para coñecer, non só o contexto histórico e conceptual, senón tamén o curricular. Deste xeito, destinaremos parte da materia ao estudo da evolución do currículo da educación física, neste caso concreto, na Educación Secundaria.

Por outra banda, tal e como se especifica na descrición dos contidos desta materia achegada na memoria para a solicitude de verificación do título, profundaremos no traballo docente en equipo, en como se pode e debe traballar de maneira conxunta nesta etapa educativa en relación coa educación física.

Finalmente, traballaremos con especial dedicación a atención á diversidade do alumnado, enfocada á educación física na Educación Secundaria; en primeiro lugar, profundaremos no seu coñecemento/compreensión e na variedade de colectivos que se integran dentro deste concepto, para abordar posteriormente, e de forma moito máis concreta, o traballo con certos grupos de interese, realizando experiencias prácticas e de investigación.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.

- B9 Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
- B14 Coñecer e analizar as características históricas da profesión docente, a súa situación actual, perspectivas e interrelación coa realidade social de cada época.
- B17 Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
- B18 Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
- C1 Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
- C2 Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
- C3 Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
- C4 Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
- C6 Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
- C8 Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
- C10 Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
- C14 Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
- C15 Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinós.
- C16 Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
- C17 Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
- C18 Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
- C20 Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
- C22 Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
- C24 Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
- C25 Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
- C26 Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
- C27 Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
- C28 Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
- C29 Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
- C30 Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
- D1 Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
- D2 Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
- D3 Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
O alumnado será capaz de comprender e analizar cuestións diversas derivadas do coñecemento da educación física, da súa evolución e estruturación, reflexionando sobre os significados pasados e actuais da mesma e as súas consecuencias pedagóxicas e sociais.	B1 B4 B8 C6 C10 C14 C15 C16 C29 D1 D2 D3
O alumnado será capaz de coñecer a historia da educación física no sistema educativo, analizando a evolución do seu modelo curricular no ensino secundario.	B1 B2 B14 C6 C16

O alumnado será capaz de comprender a importancia do traballo docente en equipo e de examinar diferentes técnicas de aplicación en educación física no ensino secundario.

B17
C10
C25
C26
D3

O alumnado será capaz de valorar a atención á diversidade en educación física, deseñando e executando propostas prácticas innovadoras e construtivas.

B1
B2
B3
B4
B6
B7
B8
B9
B18
C1
C2
C3
C4
C8
C10
C14
C15
C17
C18
C20
C22
C24
C25
C26
C27
C28
C29
C30
D1
D2
D3

O alumnado será capaz de deseñar e expor en público un traballo relacionado cos contidos da materia, utilizando diferentes técnicas de procura bibliográfica e novas tecnoloxías.

B4
B17
B18
C3
C15
C20
C22
C24
C25
C26
C27
C29
D1
D2
D3

O alumnado será capaz de participar de forma activa na resolución de problemas expostos na materia.

B4
B9
B17
B18
C3
C4
C26
C27
C28
C30
D2

Contidos

Topic

BLOQUE 1.

Consideracións xerais en torno ao coñecemento da educación física; evolución e desenvolvemento das distintas concepcións e do seu obxecto de estudo. Estructuración do coñecemento sobre educación física.

BLOQUE 2.	A educación física: natureza e significado actual.
BLOQUE 3.	A educación física no sistema educativo: historia da educación física no sistema educativo e evolución das funcións da educación física escolar.
BLOQUE 4.	Evolución do modelo curricular da educación e da educación física escolar: marco curricular da educación física no ensino secundario.
BLOQUE 5.	O profesorado, traballo docente en equipo. A atención á diversidade do alumnado. Procedementos e técnicas específicas para o traballo en educación física no ensino secundario.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	8	25	33
Traballo tutelado	9	20	29
Estudo previo	0	25	25
Prácticas de campo	8	16	24
Lección maxistral	12	20	32
Traballo	2	36	38
Presentación	1	10	11
Cartafol/dossier	0	8	8

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Durante as clases presenciais e tamén a través da plataforma realizaranse pequenos exercicios
Traballo tutelado	Elabórase en grupo ou de forma individual un documento sobre a temática da materia. O seguimento dos traballos será realizado a través das titorías que poderán ser individuais ou grupais dependendo do número de estudantes matriculados/as
Estudo previo	Búsqueda, lectura e traballo de documentación previo ás clases, realizado de maneira autónoma
Prácticas de campo	Experiencias prácticas relacionadas coa materia, para ter coñecemento da realidade social e humana que o marco teórico non pode dar
Lección maxistral	Parte dos contidos da materia serán expostos en forma de lección maxistral por parte da profesora. Tamén o alumnado pode usar esta metodoloxía.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	TITORÍAS DA DOCENTE E AULA
Traballo tutelado	TITORÍAS DA DOCENTE

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Participación activa e resolución de exercicios/problemas expostos en clase	40	B1 C3 D1 B4 C6 D2 B7 C8 D3 B8 C10 B9 C14 B17 C16 B18 C17 C18 C26 C27 C30
Prácticas de campo	Experiencia práctica para ter coñecemento da realidade social	20	B3 C1 D2 B6 C2 B7 C4 B8 C17 B9 C20 B17 C24 C26
Traballo	Realización dun traballo relacionado cos contidos da materia	30	B4 C2 D2 B17 C29

Other comments on the Evaluation

A avaliación **continua** implica a asistencia a un 80% das clases. As persoas que superen esta porcentaxe serán avaliadas segundo se define no paso 7 (avaliación):

Apartado A: participación activa e exercicios en clase (40%)+ prácticas de campo (20%) = **60%**.

Apartado B: execución do traballo (40%) e exposición do mesmo(10%) = **40%**.

A avaliación **global** faise se non se acadou o 80% da asistencia presencial. Nestes casos, a parte A será un exame sobre os contidos da materia (50%) e a parte B é un traballo proposto pola docente (50%). O alumnado que ao principio de curso saiba xa que optará pola opción global, ha de contactar coa docente para ter información sobre o tipo de traballo a realizar na **primeira quincena do mes de novembro**. Este tipo de avaliación será tamén empregada para a **segunda convocatoria**.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Cómpre aprobar o apartado A e o B para superar a materia en calquera das convocatorias (acadar polo menos 2,5 en cada parte).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web do máster:

http://mpe.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=170&lang=es

---

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Gomez, H., **Educación Física y atención a la diversidad**, La tierra hoy, 2009

Hernández Alvarez, J. L., Velázquez Buendía, R., y Aguado, R., **La educación física a estudio: El profesorado, el alumnado y los procesos de enseñanza**, Graó, 2010

Jiménez Martín, P. J., **Manual de estrategias de intervención en actividad física, deporte y valores**, Síntesis, 2008

Ureña, F., **La educación física en secundaria basada en competencias**, INDE, 2010

Complementary Bibliography

Prades, J. y Oriol, M., **Los retos del multiculturalismo: en el origen de la diversidad**, Encuentro, 2009

Toconás, S. G., **Contribuciones para una epistemología de la educación física**, 2010

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

A Didáctica da Educación Física: Deseño e Desenvolvemento do Currículo/P02M066V03214

A Didáctica da Educación Física: Elementos Curriculares/P02M066V03215

Prácticas Externas/P02M066V03301

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Innovación Docente e Iniciación á Investigación Educativa na Educación Física/P02M066V03216

Subjects that it is recommended to have taken before

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V03103

IDENTIFYING DATA**A Didáctica da Educación Física: Deseño e Desenvolvemento do Currículo**

Subject	A Didáctica da Educación Física: Deseño e Desenvolvemento do Currículo			
Code	P02M066V03214			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Vicente Vila, Pedro			
Lecturers	Carballo Afonso, María Rocío Vicente Vila, Pedro			
E-mail	pvicente@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
C14	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
C15	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
C16	Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
C17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
C18	Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
C19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes
C22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
C23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Adquirir a capacidade para desenvolver con éxito todos os aspectos relacionados co currículo de Educación Física nas etapas da ESO e Bacharelato	C17 C18 C19 D1
Coñecer en profundidade o currículo de Educación Física na ESO e Bacharelato	C17 C18
Coñecer os diferentes contidos do currículo de Educación Física na ESO e o Bacharelato	C14 C15 C16 C17 C19 C20 C21
Coñecer e recoñecer o proceso de ensino-aprendizaxe e avaliación en Educación Física	C21 C22 C23
Aprender o papel docente no ámbito da Educación Física, adecuando as metodoloxías ás necesidades do alumnado aplicando unha perspectiva de innovación, creatividade e investigación	C22 C24 C25 C26 C27 D2 D3

Contidos

Topic	
1. Aproximación á idea de didáctica da E.F.	O concepto de E.F. como base ao desenvolvemento da súa Didáctica específica
2. O marco curricular na E.F.	O papel educativo da E.F. O currículo de E.F. Perspectivas curriculares
3. Deseño e desenvolvemento curricular en E.F.	Xustificación da área de E.F. Valoración crítica. A contidos da área de E.F. Aspectos organizativos e de xestión ao redor da E.F. A acción educativa relacionada coa E.F.
4. As adaptacións curriculares en E.F.	Adaptacións nos elementos de acceso ao currículo; espazos, materiais e comunicación. Adaptacións nos elementos básicos do currículo; obxectivos, contidos e avaliación
5. Transversalidade e currículo	Temas transversais e E.F.
6. Contorna e aprendizaxe en E.F.	Aproximación histórica á contorna de aprendizaxe en E.F. A contorna arquitectónica. Os materiais de aprendizaxe. Contorna e coeducación. Contorna e necesidades educativas especiais

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	12	32	44
Lección maxistral	26	10	36
Presentación	5	5	10
Actividades introdutorias	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	5	10
Presentación	5	5	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc., na que deberá desenvolver as súas competencias académicas para realizalos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Actividades introductorias Actividades de tipo introductorio a desenvolver polo alumnado co gallo de avaliar inicialmente o nivel de dominio dos contidos a desenvolver

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Traballo tutelado	Traballos tutelados de cariz autónomo. Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas. Usaranse os medios telemáticos para a realización das tutorías: email, videoconferencia, despacho virtual do Campus Remoto.
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Presentación	

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Traballo tutelado	Solicitaranse diferentes traballos de aula, no horario presencial.	40	C14 C15 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C22 C23	D1 D2 D3
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de casos prácticos vencellados cos contidos da materia	30	C14 C15 C16 C17 C20 C22 C23 C24 C25 C26	D2 D3
Presentación	Planificación, desenvolvemento e posta en práctica dunha situación de aprendizaxe	30	C14 C15 C17 C19 C20 C21 C24 C25 C26 C27	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

Avaliación global:- O alumnado que non teña optado á avaliación continua (por non cumprir a asistencia, etc.), realizará un exame teórico-práctico on contidos a resolver sobre situacións de aprendizaxe nas datas oficiais.

Na segunda convocatoria manteranse as cualificacións das partes da materia superada.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Barceló Sansó, Tomeu, **Programación didáctica en Educación Física**, Síntesis, 2016

Blázquez, D., **Métodos de enseñanza en Educación Física Enfoques innovadores para la enseñanza de competencias**, 4º, INDE, 2022

Gomez, H., **Educación Física y atención a la diversidad**, EDICIONES LA TIERRA HOY, 2009

Ureña, F., **La educación física en secundaria basada en competencias**, INDE, 2010

Zagalaz, M., **Los enfoques curriculares en la enseñanza de la Educación Física.**, Prentice Hall, 2002

Complementary Bibliography

Parra, J., **Actividades prácticas, creativas y útiles para las clases de Educación Física**, Pila Teleña, 2019

Recomendación

Other comments

Asistir as titorías e realizar as lecturas recomendadas

IDENTIFYING DATA**A Didáctica da Educación Física: Elementos Curriculares**

Subject	A Didáctica da Educación Física: Elementos Curriculares			
Code	P02M066V03215			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Carballo Afonso, María Rocío			
Lecturers	Carballo Afonso, María Rocío Vicente Vila, Pedro			
E-mail	rociocarballo@uvigo.es			
Web				
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes
C23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
C25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecer en profundidade o curriculum da Educación Física en ESO e Bacharelato e todos os seus compoñentes	C20 C23
Coñecer os diferentes tipos de clasificación e elaboración de tarefas en Educación Física para ESO e Bacharelato	C21 C23 C31 D3
Coñecer e recoñecer os diferentes estilos de ensino en Educación Física	C20 C21 C25 C30 C31 D2 D3

Aprender a adoptar o estilo de ensino necesario para cada situación/contexto de aula de Educación Física	C20 C23 C30 D2 D3
Valorar e coñecer os diferentes tipos de avaliación en Educación Física e ser capaz de aplicar cada un dos tipos de avaliación en función de cada contexto	C21 C23 C25 D2

Contidos

Topic	
Bloque 1	Os obxectivos en E.F. Tarefas do profesorado vinculadas aos obxectivos. A elección de obxectivos en E.F., a súa formulación e clasificación. Taxonomías de obxectivos e o seu valor didáctico; Aplicacións prácticas para o desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe en E.F. Análise e clasificación dos obxectivos no currículo actual.
Bloque 2	Os contidos en E.F. Evolución dos contidos na E.F. Factores da súa evolución; Valor e tratamento educativo das correntes orixinadas. Tipos de contidos. Tarefas do profesor vinculadas aos contidos; selección e formulación. Análise e clasificación dos contidos no currículo actual.
Bloque 3	As competencias clave e a E.F.: Un currículo competencial. Análise e dimensións das competencias no currículo actual. Descriptores das competencias clave. As competencias específicas. Perfil de saída do alumnado. Situacións de aprendizaxe para a súa adquisición.
Bloque 4	As actividades en E.F.: do exercicio á tarefa. Función das actividades: a análise das tarefas. Selección das tarefas. Presentación das tarefas; estratexias na práctica. Aspectos a considerar na aprendizaxe das tarefas motrices: a transferencia, a motivación, o feedback e o coñecemento de resultados.
Bloque 5	Os estilos de ensino en E.F.: Evolución e perspectivas. Os estilos de ensino no ámbito da E.F.
Bloque 6	A avaliación da E.F.: Evolución e caracteres. A avaliación en E.F. desde a perspectiva constructivista. Finalidades, medios e instrumentos de avaliación en E.F. As diferentes clases de avaliación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	12	32	44
Actividades introdutorias	10	20	30
Presentación	5	5	10
Lección maxistral	26	10	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	5	10
Traballo	5	5	10
Presentación	5	5	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Ao longo do curso o alumno desenvolverá diferentes traballos de aula, relacionandos cos aspectos da materia
Actividades introdutorias	Para ubicar ao alumnado nos contidos da materia, e analizar o coñecementos previos con que parte o mesmo.
Presentación	Exposición na aula de traballos de aula, situacións de aprendizaxe, etc.
Lección maxistral	Utilizarase de forma activa para facer chegar ao alumnado algúns dos contidos da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	As titorias como norma xeral faranse no despacho do profesor, pero en caso de non poder celebrarse deste xeito por imperativo legal, poderanse facer no espazo virtual do mesmo despacho no campus remoto: Rocío Carballo Afonso - Sala 396. Pedro Vicente Vila - Sala 2704.

Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	A través de diferentes dinámicas plantexaremos problemas e dificultades que o alumnado deberá ir resolvendo e debatindo posibles solucións aos problemas que se van propoñendo.
Traballo	Debera entregarse e exporse un traballo ao final da materia
Presentación	

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Traballo tutelado	Solicitaranse diferentes traballos de aula, no horario presencial.	40	C23 C31	D2
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de supostos prácticos relacionados coa materia.	30	C20 C25 C30 C31	D2 D3
Presentación	Planificación e desenvolvimento e posta en práctica dunha situación de aprendizaxe	30	C20 C21 C23 C25 C30	D2 D3

Other comments on the Evaluation

Avaliación global:- A materia presenta 2 tipos de avaliación: modalidade de avaliación continua coas 3 probas de avaliación para os que cumplan a asistencia mínima. E a modalidade de avaliación global cunha soa proba teórico práctica nas datas oficiais.

Na segunda convocatoria manteranse as cualificacións das partes da materia superada.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Blázquez, D., **Métodos de enseñanza en Educación Física Enfoques innovadores para la enseñanza de competencias**, 4º, INDE, 2022

Castejon, J., **Evaluación e programas en ciencias de la actividad física: Una interpretación de la evaluación.**, Síntesis, 2007

Contreras, O., **Las competencias básicas desde la Educación Física**, Inde, 2011

Zagalaz, M., **Los enfoques curriculares en la enseñanza de la Educación Física.**, Prentice Hall, 2002

Complementary Bibliography

Del Valle, S., García, M. J., **Como programar en Educación Física paso a paso.**, Inde, 2007

Parra, J., **Actividades prácticas, creativas y útiles para las clases de Educación Física**, Pila Teleña, 2015

Pellicer, I., **NeuroEF: la revolución de la educación física desde la neurociencia.**, INDE, 2015

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Innovación Docente e Iniciación a la Investigación Educativa en la Educación Física**

Subject	Innovación Docente e Iniciación a la Investigación Educativa en la Educación Física			
Code	P02M066V03216			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bachillerato, Formación Profesional y Enseñanzas de Idiomas. Especialidad: Ciencias Experimentales. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castellano Gallego			
Department	Didácticas especiales			
Coordinator	Cancela Carral, José María			
Lecturers	Cancela Carral, José María Vila Suarez, María Elena			
E-mail	chemacc@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
General description	Análisis del método científico y de su aplicación en la innovación e investigación de la educación física			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Code	
B1	Conocer los contenidos curriculares de las materias relativas a la especialización docente correspondiente.
B2	Conocer el bloque de conocimientos didácticos que hay alrededor de los procesos de enseñanza y aprendizaje respectivos.
B3	Planificar, desarrollar y evaluar el proceso de enseñanza y aprendizaje potenciando procesos educativos que faciliten la adquisición de las competencias propias de las respectivas enseñanzas, atendiendo al nivel y formación previa de los estudiantes, así como a la orientación de los mismos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes y profesionales del centro.
B12	Participar en la evaluación, investigación y la innovación de los procesos de enseñanza y aprendizaje, comunicando sus conclusiones y las razones que las sustentan a la comunidad educativa y otros profesionales de la educación
B16	Trabajar en equipo con otros profesionales de la educación, enriqueciendo su formación.
B18	Aplicar los conocimientos adquiridos y la capacidad de resolución de problemas a entornos educativos noticias o poco conocidos.
D1	Utilizar bibliografía y herramientas de búsqueda de recursos bibliográficos generales y específicos, incluyendo el acceso por Internet.
D3	Potenciar la capacidad para el trabajo en entornos cooperativos y pluridisciplinarios

Resultados previstos en la materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Ser capaz de desarrollar habilidades de liderazgo, relación interpersonal y trabajo en equipo	B3 B16 D3

Ser capaces de diseñar y desarrollar proyectos de investigación, innovación y evaluación.	B1 B2 B3 B12 B16 B18 D1 D3
Ser capaz de utilizar bibliografía y herramientas de búsqueda de recursos bibliográficos generales y específicos, incluyendo el acceso a internet.	B1 B2 B3 D1
Ser capaz de potenciar la capacidad para el trabajo en entornos cooperativos y pluridisciplinarios.	B1 B2 B3 D3

Contenidos

Topic	
Tema 1. La investigación educativa y la innovación docente. El profesor y los fundamentos de la investigación científica/innovación docente para la mejora de la práctica.	1.1. Los procedimientos y secuencias a seguir 1.2. El docente como agente reflexivo y crítico.
Tema 2. La investigación educativa cómo mejora del proceso de enseñanza-aprendizaje. Sus aportaciones.	2.1. Problemas y objetivos de la investigación/innovación. 2.2. Las referencias bibliográficas. 2.3. Análisis y valoración de proyectos de investigación e innovación.
Tema 3. Diseño y desarrollo de propuestas de investigación e innovación en la enseñanza-aprendizaje de la educación física.	3.1. Los diseños de la investigación. 3.2. Hipótesis y variables. 3.3. La muestra. 3.4. Los datos. 3.5. Los resultados.
Tema 4. La función investigadora del docente y la organización de formación permanente en el ámbito de la educación física y del deporte.	4.1. Necesidades 4.2. Estrategias

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección magistral	40	10	50
Trabajo tutelado	5	13	18
Trabajo tutelado	2	10	12
Trabajo	0	70	70

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodologías

	Description
Lección magistral	Exposición oral con apoyo audiovisual de los contenidos de la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.
Trabajo tutelado	Se desarrollar supuestos prácticos sobre los contenidos de análisis estadístico impartidos en la clase.
Trabajo tutelado	Se desarrollar supuestos prácticos sobre los demás contenidos impartidos en la clase.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Trabajo tutelado	El alumno recibirá atención individualizada en el horario de tutorías establecido la tal fin durante lo presente curso académico. Para la consulta de su horario de tutorías y lugar de las mismas se deberá consultar la web de la Facultad de Ciencias de la Educación y del deporte. (webs.uvigo.es/feduc)
Trabajo tutelado	El alumno recibirá atención individualizada en el horario de tutorías establecido la tal fin durante lo presente curso académico. Para la consulta de su horario de tutorías y lugar de las mismas se deberá consultar la web de la Facultad de Ciencias de la Educación y del deporte. (webs.uvigo.es/feduc)

Tests	Description
-------	-------------

Trabajo	El alumno recibirá atención individualizada en el horario de tutorías establecido la tal fin durante lo presente curso académico. Para la consulta de su horario de tutorías y lugar de las mismas se deberá consultar la web de la Facultad de Ciencias de la Educación y del deporte. (webs.uvigo.es/feduc)
---------	---

Evaluación				
Description		Qualification Training and Learning Results		
Trabajo tutelado	Trabajo tutorizado por el docente y presentado y defendido en la clase.	30	B1 B2 B3	D1 D3
Trabajo tutelado	Trabajo tutorizado por el docente y vinculado al uso de software estadístico y al análisis de datos	30	B1 B2 B3 B12 B16 B18	D1 D3
Trabajo	Trabajos desarrollados en clase.	40	B1 B2 B3 B12 B16 B18	D1 D3

Other comments on the Evaluation

EVALUACIÓN CONTINUA. Pruebas y Criterios

Obtener un mínimo de 5 puntos en cada una de las pruebas de evaluación.

Presentar en tiempo y forma las diferentes obras vinculadas al tema.

Presentar y defender el trabajo tutorizado en el aula.

Los alumnos que superen el 80% de las ausencias de la docencia presencial no podrán ser evaluados mediante la modalidad de evaluación continua.

EVALUACIÓN GLOBAL: Pruebas y Criterios

Conseguir un mínimo de 5 puntos en cada una de las pruebas de evaluación (trabajo supervisado 30% y trabajo 30%).

Presentar en tiempo y forma los diferentes trabajos vinculados a la materia referenciada en la evaluación continua.

Presentar y defender el trabajo tutorizado ante los profesores.

Realizar ejercicios teórico-prácticos (a coordinar con el profesor) vinculados a la temática de estas clases. (40%)

Si no has superado la materia en la primera convocatoria, las competencias no adquiridas se evaluarán en la convocatoria de julio.

Sólo se guardará la nota de la parte aprobada para la segunda convocatoria del mismo curso académico.

Las fechas oficiales de los exámenes se pueden consultar en la web de la facultad en el enlace:

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Fuentes de información

Basic Bibliography

Sierra, R., **Tesis doctorales y trabajos de investigación científica**, 1ª, Paraninfo, 1996

Icart, M., Fuentelsaz, C., Pulpón, A., **Elaboración y presentación de un proyecto de investigación y una tesina**, 1ª, Universitat de Barcelona, 2001

Pérez López, C., **Técnicas estadísticas predictivas con IBM SPSS: modelos**, 1ª, Garceta Ediciones, 2014

Hernández Sampieri, R., **Metodología de la investigación: las rutas cuantitativa, cualitativa y mixta**, 1ª, McGraw-Hill Interamericana, 2018

Hernández Sampieri y cols., **Fundamentos de investigación**, 1ª, McGraw-Hill Education, 2017

Complementary Bibliography

Norman G., Streiner D, **Bioestadística**, 1ª, Mosby/Doyma, 1996

Blaxter, L., Hughes, C., Tight, M., **Como se hace una investigación**, 1ª, Gedisa, 2000

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA**Prácticas Externas**

Subject	Prácticas Externas			
Code	P02M066V03301			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	12	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinator	Garrido González, Josefa			
Lecturers	Garrido González, Josefa			
E-mail	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://http://mpe.uvigo.es/gl/			
General description	As prácticas externas están orientadas a completar e reforzar as competencias asociadas ao título. Realizaranse nunha contorna laboral e profesional real relacionado con algún dos ámbitos da Educación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas do centro no que se realizan as prácticas	B3 B5 B6 B10 B12 B16 C28 C30 C31 D1 D2
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro onde se realizan as prácticas escolares	B3 B5 B6 B10 B12 B16 C28 C29 C30 C31 D1 D2 D3
Asumir que a competencia profesional do docente ten que evolucionar e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	B12 B16 C31 D3

Contidos

Topic

Deseño de materias da especialidade

Elaboración de materiais e actividades

Aplicación de técnicas e estratexias de aprendizaxe en distintas etapas e cursos.

Análise da práctica educativa

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticum, Practicas externas e clínicas	150	0	150
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas (Repetida non usar)	0	150	150

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. A titorización será levada a cabo por un docente do centro e un docente da universidade.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O alumnado terá dous titores ou titoras que o apoiarán nesta materia. Un titor/a no centro de prácticas e un titor/a na universidade que será o seu titor/a de PAT

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Prácticum, Practicas externas e clínicas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria (150 horas). RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	50			
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas (Repetida non usar)	Elaboración dunha memoria de prácticas na que se explique o paso polo centro de prácticas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	50	B3 B5 B6 B10 B12 B16	C28 C30 C31	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Feliz, T. y Ricoy, M.C., **La formación inicial de los profesores de secundaria.**, Sanz y Torres., 2008

González, M. T., Escudero, J. M., Nieto, J. M. y Portela, A., **Innovaciones en el gobierno y la gestión de los centros escolares.**, Síntesis, 2011

Marco, B., **Competencias Básicas: Hacia un nuevo paradigma educativo**, Narcea, 2008

Perrenoud, Ph, **Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar**, Grao, 2007

Perrenoud, Ph, **Diez nuevas competencias para enseñar**, Graó, 2004

Sierra, B. y Pérez Ferra, M, **La comprensión de la relación de la teoría-práctica: una clave epistemológica de la didáctica.** *Revista de Educación*, 2007

Latorre, A., **La investigación-acción. Conocer y cambiar la práctica educativa**, Grao, 2007

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo Fin de Máster/V02M066V06401

Subjects that it is recommended to have taken before

Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos/V02M066V06226

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V06102

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/V02M066V06103

Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional/V02M066V06227

A Formación Profesional/V02M066V06225

Orientación e Función Titorial/V02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/V02M066V06104

IDENTIFYING DATA**Traballo Fin de Máster**

Subject	Traballo Fin de Máster			
Code	P02M066V03401			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinator	Garrido González, Josefa			
Lecturers	Garrido González, Josefa			
E-mail	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://mpe.uvigo.es			
General description	Materia orientada á realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nalgunha das liñas do módulo específico do máster, e estará relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.			
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación			
C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.			
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.			
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.			
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	B6
	B12
	C26
	C27
	D1
	D2

Contidos

Topic	Elaboración de un traballo de investigación no ámbito da educación secundaria		
-------	---	--	--

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
--	-------------	-----------------------------	-------------

Presentación	1	0	1
Traballo tutelado	10	139	149

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentación	Se realizará por cada alumno o alumna delante de un tribunal unipersonal donde ejercerá la presidencia la persona tutora. Su exposición será apoyada con los medios informáticos, audiovisuales, multimedia, etc. oportunos, con una duración entre 8 y 10 minutos y posteriormente el tribunal formulará al alumno las cuestiones que considere oportunas durante 5 minutos.
Traballo tutelado	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrolo orixinal nalgunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñárase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado Traballo de investigación no ámbito da educación secundaria tutelado por un docente da titulación.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentación	Será realizada por cada alumno ou alumna diante dun tribunal. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/et. oportunos, cunha duración entre 8 e 10 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE: -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	30	C26 D1 D2

Traballo tutelado	<p>Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrolo orixinal nalgunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario.</p> <p>Encamiñarse ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.</p>	70	B6 C26 D1 B12 C27 D2
<p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE:</p> <p>-O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización.</p> <p>-O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe.</p> <p>-O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora</p>			

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Comisión para xulgar o Traballo Fin de Mestrado : elaboración, presentación e defensa do TFM: 100% da nota

- Calidade do documento escrito
- Pertinencia do contido exposto.
- Calidade da presentación oral.
- Capacidade para a súa defensa.
- Grao de resolución manifestado.
- Adecuacións do recursos e medios empregados na presentación, incluído o uso das TIC.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

APA, **Manual de Publicaciones de la American Psychological Association**, 3ª, Manual Moderno., 2010

Feliz, T., Ricoy, M. C. et al., **The software for the content analysis: wrong, technical and artistic uses. Beyond Text: Video and other Medium Use in Qualitative Research (pp. 103-120)**, 2012

Hernández, R., Fernández, C. & Baptista, P., **Metodología de la investigación**, McGraw-Hill., 2006

Flick, U., **Introducción a la investigación cualitativa**, Morata., 2004

Mcmillanm, J. y Shumacher, S., **Investigación educativa una introducción conceptual.**, Pearson., 2005

Ricoy, M.C., **Consideraciones sobre la construcción de los instrumentos de recogida de información en la investigación educativa.**, Guadalbullón, 2009

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V06103

Prácticas Externas/P02M066V06301

Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104

Other comments

É necesario superar tódalas materias da titulación para poder presentarse ao TFM.
